

Indholdsplaner for kurser på folkehøjskoler

Inden et højskolekursus begynder, skal der foreligge en godkendt indholdsplan for kurset.

Hensigten med udformning af indholdsplaner er, at højskolerne kan godtgøre, at hvert enkelt tilskudsberettigende kursus er gennemført i overensstemmelse med højskoleloven. Manglende omhu med indholdsplanerne kan derfor medføre, at skolen efterfølgende kan få vanskeligt ved at dokumentere, at et kursus har overholdt tilskudsbetingelserne, hvilket kan få tilskudsmæssige konsekvenser.

Der er vide rammer for, hvordan indholdsplanens indhold kan formuleres. De vil fx variere afhængig af kursernes længde og den enkelte skoles egenart. Ministeriet har derfor ikke udformet et standardskema for skolernes indholdsplaner.

Der er ikke krav om indholdsplaner for ikke-tilskudsberettigende kurser.

1. Udarbejdelse og godkendelse indholdsplanerne

Der skal udarbejdes én indholdsplan for hvert enkelt kursus.

Indholdsplanen skal være udarbejdet og godkendt inden kursets start. Det er skolens bestyrelse, der skal godkende indholdsplanen og ændringer af denne. Bestyrelsens behandling af indholdsplaner skal fremgå af bestyrelsens protokol.

Bestyrelsen kan bemyndige skolens forstander til at godkende indholdsplanerne. I så fald skal bemyndigelsen fremgå af protokollen.

Hvis kurset ændres undervejs i forhold til den godkendte indholdsplan, skal indholdsplanen ændres løbende under kurset, så den afspejler kursets faktiske og ikke kun det oprindeligt planlagte indhold. Hvis programmet fx ændres ved en lærers sygdom, skal indholdsplanen for det pågældende kursus ændres tilsvarende, så snart ændringen er planlagt.

Indholdsplanen skal knyttes direkte til det enkelte kursus og ikke beskrive andre kurser. Den skal bestå af ét samlet dokument, hvor siderne er nummereret, så der ikke er tvivl om, hvad der hører til planen.

Der er ikke noget til hinder for, at forhold, der går igen på flere kurser, beskrives enslydende i kursernes indholdsplaner.

Indholdsplanerne skal ikke offentliggøres på skolens hjemmeside, men være tilgængelige på skolen for revisor og ministeriets tilsyn.

2. Indholdet i indholdsplanerne

Indholdsplanerne skal ifølge tilskudsbekendtgørelsen beskrive elevernes undervisning og planlagte aktiviteter for hver kursusuge.

I bekendtgørelsen oplistes i § 22, stk. 1, en række elementer, som skal beskrives i indholdsplanen:

- **Kursusperioden**

Der angives kursets begyndelses- og sluttidspunkt samt eventuelle afbrydelser.

- **Undervisningsdage**

Indholdsplanen skal godtgøre, at der på kurser af mindst én uges varighed i hver uge er undervisning svarende til mindst fem hele undervisningsdage med mindst 21 undervisningstimer pr. elev i hver uge (jf. lovens § 14, stk. 2).

Såfremt kurset er af kortere varighed end en uge, skal indholdsplanen godtgøre, at kurset består af mindst 4 sammenhængende døgn med undervisning svarende til 4 undervisningsdage med mindst 17 undervisningstimer pr. elev (jf. lovens § 14, stk. 1).

For nærmere uddybning af de krav, der gælder vedrørende undervisningsdage, henvises til ministeriets vejledning om undervisning på folkehøjskoler.

- **Ugeskema**

Ugeskemaet skal angive overskrifter og tidspunkter for undervisningen og evt. andre aktiviteter.

Såfremt skolen anvender forskellige ugeskemaer i løbet af et langt kursus, skal de alle indgå i indholdsplanen med angivelse af tidspunkterne for deres anvendelse.

Såfremt den første og sidste uge på et langt kursus har særlige ugeskemaer, skal disse angives. Særlige temauger eller lignende angives ligeledes med indhold og tidspunkter. Såfremt skolen ved kursets start ikke kender det nærmere indhold/placeringen kan dette oplyses i planen, som så justeres, når aktiviteterne er planlagt.

- **Fag og faggrupper**

I fagbeskrivelserne skal det fremgå, hvad der undervises i, hvordan det sker, og på hvilke tidspunkter. Indholdsplanen behøver ikke at indeholde oplysninger om undervisningen time for time eller uge for uge, men kan godt være udformet som en mere overordnet beskrivelse af undervisningen og dens forløb.

Indholdsplanen skal afspejle undervisningens almene perspektiver og godtgøre, at mindst halvdelen af undervisningen på kurset er af bred almen karakter – eller mindst 14 timer, hvis eleverne har mindst 28 undervisningstimer om ugen. De almene perspektiver skal indgå i de enkelte fagbeskrivelser i det omfang, det er

relevant for de enkelte fag, evt. suppleret ved en generel beskrivelse af de almene perspektiver i skolens undervisning.

Der henvises til ministeriets vejledning om undervisning på folkehøjskoler.

- **Uddannelses- og erhvervsvejledning**

Af lovens § 15, stk. 4 fremgår:

”På kurser af mindst 12 ugers varighed skal skolen vejlede eleverne om valg af uddannelse og erhverv med henblik på at medvirke til og understøtte elevernes afklaring herom. Skolen skal offentliggøre sin strategi for vejledningsindsatsen. Ved annoncering af kursusvirksomheden skal skolen oplyse, at vejledningstilbuddet er en del af kursusindholdet. På skolens hjemmeside skal offentliggøres en redegørelse for, hvordan vejledningsindsatsen udøves.”

Skolens indholdsplan skal indeholde en beskrivelse af skolens vejledningsindsats.

- **Pædagogisk tilrettelagte ekskursioner og erhvervspraktik**

Af tilskudsbekendtgørelsens § 17, stk. 1 fremgår:

”På kurser af mindst en uges varighed kan pædagogisk tilrettelagte ekskursioner med overnatning uden for skolen højst udgøre 1/7 af kursustiden, dog højst 28 kursusdøgn og højst 16 døgn ad gangen.”

Af § 17, stk. 2 fremgår: ”På kurser af mindst fire ugers varighed kan brobygning, studie- og erhvervspraktik højst udgøre 1/7 af kursustiden.”

Såfremt skolen tilrettelægger kurser med pædagogisk tilrettelagte ekskursioner eller erhvervspraktik skal dette beskrives i indholdsplanen.

Aktiviteternes placering, omfang og indhold skal beskrives. Der kan således med fordel indføres et ugeskema for en studietur, såfremt det er relevant.

- **Det pædagogisk tilrettelagte samvær**

Både undervisning og samvær er betydningsfulde for skolens opfyldelse af lovens hovedsigte og for godkendelsen af den enkelte skole til tilskud.

Med lovens krav om samvær sikres, at lærere og elever også mødes uden for undervisning. Det kan ske i rammer, som er tilrettelagt af skolen, eller i mere eller mindre uformelle sammenhænge. Lærerne har en forpligtigelse til både at undervise og have samvær med eleverne. Det samvær, som skolen tilrettelægger, skal beskrives i indholdsplanerne.

Der er ikke krav til samværets organisering, omfang, placering og indhold.

I ministeriets vejledning om undervisning på folkehøjskoler er angivet eksempler på det pædagogisk tilrettelagte samvær, som kan beskrives i indholdsplanen, og som kan indgå i opfyldelsen af kravet om fem hele undervisningsdage.

Ud over de elementer til indholdsplanen, der er gennemgået ovenfor, indeholder loven og bekendtgørelsen følgende krav til indholdsplanernes indhold:

- **Hovedsigtet**

Af tilskudsbekendtgørelsens § 22, stk. 2 fremgår: ”I indholdsplanen beskrives endvidere, hvorledes kurset opfylder lovens hovedsigte gennem undervisning og samvær, jf. lovens § 1.”

Af lovens § 1 fremgår: ”Loven omfatter folkehøjskoler, der tilbyder undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, og som er godkendt af kulturministeren til tilskud. Undervisningen skal have en bred almen karakter. Enkelte fag eller faggrupper kan have en fremtrædende plads, men aldrig på bekostning af det almene. Skolernes aktiviteter skal tilrettelægges ud fra deres selvvalgte værdigrundlag.”

Da skolens aktiviteter skal tilrettelægges ud fra skolens værdigrundlag, anbefales at skolen i indholdsplanen angiver sit værdigrundlag og oplyser, hvorledes dette har sammenhæng med skolens aktiviteter og kursets opfyldelse af hovedsigtet.

Skolen skal i indholdsplanen beskrive, hvorledes kursets undervisning og samvær opfylder lovens hovedsigte. Hovedsigtet er således ikke kun knyttet til undervisningen, men til hele kostskoleformen. De dele af samværet, der er tilrettelagt således, at de bidrager til opfyldelse af hovedsigtet, skal derfor beskrives i indholdsplanen og relateres til hovedsigtet.

Opfyldelsen af hovedsigtet kan beskrives i et samlet afsnit for kurset, men beskrivelsen styrkes, hvis den også knyttes direkte til de aktiviteter, som det er relevant for.

- **Mentorelever**

Af lovens § 25, stk. 1, nr. 1 fremgår, at der ydes et særligt tilskud (tillægstakst) til de såkaldte mentorelever. Det er elever, der er tilmeldt et kursus af mindst 12 uges varighed, ved kursets begyndelse er 17½ år og endnu ikke fyldt 25 år, som er uden kompetencegivende uddannelse, i hvis uddannelsesplan der indgår et ophold på en folkehøjskole, og som har tilknyttet en mentor fra skolens etablerede mentorordning.

Af lovens forarbejder fremgår, at det er en forudsætning for udløsning af tillægstaksten, at den enkelte højskole har udarbejdet en beskrivelse af, hvordan skolen vil varetage den særlige støtte til disse elever, herunder hvorledes den fornødne kompetence er til stede på skolen. Beskrivelsen forudsættes endvidere at

indeholde en angivelse af det omtrentlige omfang af den særlige støtte til den enkelte.

Skolens beskrivelse af mentorindsatsen indskrives i indholdsplanen for det pågældende kursus. Beskrivelsen offentliggøres på skolens hjemmeside.

- **Undervisningssprog**

Af tilskudsbekendtgørelsens § 16 fremgår, at hvis der anvendes andet undervisningssprog end dansk, skal det begrundes i indholdsplanen, og eleverne skal oplyses herom ved tilmeldingen. Dette gælder dog ikke Den Internationale Højskole.

- **Lærerne**

Af tilskudsbekendtgørelsens § 22, stk. 3 fremgår, at forstanderen har ansvaret for, at indholdsplanen senest ved kursets afslutning suppleres med en opdateret oversigt over, hvilke lærere der har varetaget undervisningen og de planlagte aktiviteter.

Oplysningerne om lærerne skal knyttes direkte til den enkeltes undervisning og de enkelte aktiviteter. En opstilling af medvirkende lærere uden at knytte dem til den enkeltes undervisning og aktiviteter vil ikke være tilstrækkelig til at opfylde bekendtgørelseskravet.

Den enkelte lærers samlede undervisningstimer er det undervisningstimer, der fremgår af skolens indholdsplaner. En lærer kan således ikke medregne undervisningstimer for aktiviteter, der ikke beskrives som undervisning i skolens indholdsplaner.

Retsgrundlaget

Bestemmelser vedrørende indholdsplanen findes i højskoleloven (lov nr. 1605 af 26. december 2013), omtalt som loven..

Bestemmelserne er uddybet i bekendtgørelse nr. 844 af 26. juni 2014 om tilskud m.v. til folkehøjskoler, omtalt som tilskudsbekendtgørelsen.

Af lovens § 17, stk. 2 fremgår, at bestyrelsen godkender en plan for indholdet af det enkelte kursus (indholdsplanen). Bestyrelsen kan bemyndige forstanderen til at godkende indholdsplanen. Af § 17, stk. 3 fremgår, at kulturministeren fastsætter regler om års- og indholdsplanerne.

Af tilskudsbekendtgørelsen fremgår:

”§ 22: For hvert tilskudsberettigende kursus godkendes en indholdsplan før kursets start. I indholdsplanen beskrives elevernes undervisning og planlagte aktiviteter for hver kursusuge, herunder kursusperiode, undervisningsdage, ugeskema, fag, faggrupper, uddannelses- og erhvervsvejledning, pædagogisk tilrettelagte ekskursioner, og erhvervspraktik samt det pædagogisk tilrettelagte samvær.

Ændringer indarbejdes løbende under kurset, således at kursets faktiske indhold er beskrevet.

Stk. 2: I indholdsplanen beskrives endvidere, hvorledes kurset opfylder lovens hovedsigte gennem undervisning og samvær, jf. lovens § 1.

Stk. 3: Forstanderen har ansvaret for, at indholdsplanen senest ved kursets afslutning suppleres med en opdateret oversigt over, hvilke lærere der har varetaget undervisningen og de planlagte aktiviteter.

Herudover indeholder loven og tilskudsbekendtgørelsen andre bestemmelser med konsekvenser for indholdsplanerne. Det er gennemgået i vejledningen på de relevante steder.